

Miquel Bota Totxo

**Pregó de
Setmana
Santa**

Felanitx, 1966

A la Confraria de Sant
Agustí amb tot l'esperit
pollencí al meu col ja
un poc de Felanitx.

En

Miquel Bota Totxo

Felanitx 1966 Pan

pronuncià aquest Pregó

en el Convent

de Sant Agustí

el divendres de Passió.

Felanitx, 1 d'abril de 1966.

*En el sublim misteri que et madura
l'espiga de la mort,
Senyor que dónes la vida,
vull vessar-hi una gota d'aigua clara,
el tot del meu no-res.*

Germans en la caritat de Crist:

Avui, convidat per la Confraria de Sant Agustí, és un humil fill de Pollença qui, embegut de idees i esperit Conciliar, us ha de fer la crida de la Setmana Santa de Felanitx, joia fervorosa de tradició i religiositat, joia fulgurant de flama inexhaurible. Crida que desitjaria tingués la força necessària per deixar obertes les portes de l'ànima, receptacle espiritual, posada de Déu.

Que aquesta nau secular, en la que els fills de Sant Agustí volgueren emprendre singladures de humanització cristiana a la llum clara de la revelació, m'accepti en el viatge d'aquesta nit masella de remembrances martirials.

L'escàndol, el deicidi que fa prop de dos mil anys tingué lloc a Jerusalem, tal volta una de les ciutats més antigues del món, fortificada per el Rei David i engrandida per Salomó, commou el nostre esperit cristià, angúnia i ànsia que es manifesta més intensament en el decurs de la Setmana Santa, rosa vermella que esflora en tots els països del món el record de la predicació de Jesucrist. Predicació coronada amb l'holocaust de la Creu, després de la institució eucarística del Pa i el Vi.

Ovelles de tota raça en el ramat del Bon Pastor.
Blat a caramulls dins l'era immensa de les possessions
espirituals del Fill de Déu. Raïm confortador, madurat
als ceps i parres fecundes de la vinya mística del Mes-
tre de les paràboles.

Sembla que fou ahir quan el Redemptor recorria
l'ampla configuració de la venerable Terra Santa, la
mateixa que el nostre Papa Pau Sisé visità en humil
peregrinatge, revivint els passatges evangèlics, la glòria
de la naixença, el goig de la predicació de la pau, la
sembra pel propi Jesús de la llavor del seu Regne espi-
ritual, fa més o menys xeixanta generacions d'homes;
el dolor de la Passió de Crist amb la propera visió de
la tan anhelada unitat de les ànimes.

Sembla que fou ahir que el Redemptor, escome-
tent a Mateu de Cafarnaúm, l'anomenava apòstol de la
seva doctrina evangèlica.

MATEU DE CAFARNAUM

*El sol obrí els teus camins
plens de cascades de llum.*

I t'escollí, fill d'Alfeu,

home de Cafarnaúm,

publicà i arrendador

d'alcabales, perquè tu

haves encés dins l'ànima

l'or de la teva virtut.

El sol obrí els teus camins,

encatificant-los de llum.

Les veritats de la Creu

incrustà al fons dels teus ulls.

*I tu el missatge entengueres
que al cor et dava Jesús:
“—Deixa ja les alcabales,
home de Cafarnaúm,
i seguim, Leví, Mateu;
seguim i als humils acull,
seguim i clava en ta vida,
com un raig etern de llum,
el martiri de la Creu
i font de la plenitud.”*

*I tu, Mateu, germà, apòstol
d'amor i pau i virtut,
fores altre sol, obrint
amples caminals ocults
cap a l'amor de la Creu,
cap al regne de la Llum.*

*Des d'aquell jorn, més claror
té el sol de Cafarnaúm.*

Sembla que fou ahir que el Senyor de la multiplicació dels pans i els peixos enllaçava al seu Cor a Joan de Galilea, deixeble escollit, flamarada d'amor encesa en el foc etern de la misericòrdia de Déu, testimoni després de l'agonia suprema de l'Anyell immolat.

JOAN DE GALILEA

*En la teva senzilla
virtut que el cor aixampla,
bon fill de Zebedeu i Salomé,
la mirada de Crist s'hi veu florida.
Tu, el més lleial,
com un germà,*

*sempre estimat deixeble del Rabbi,
el sentires agònic,
el veres expirar
de set i amor humà dalt el Calvari,
unint el desconsol
que t'ofegava l'ànima
a la soledat fonda de Maria.*

*Qui en veritat estima,
l'ànsia voldria encendre
amb la flama infinita
que incendia el teu cor.
Elegit com el cedre,
el món t'admira
i te venera,
exegeta de l'amor
i fill de pescadors;
pescador tu mateix
en la barca ecumènica
del major pescador,
l'apòstol Simó Pere.*

*Tu, testimoni del primer miracle
de Jesús, en les noces de Canà.
Amb resplendors de benhaurança eterna
ta veu i ta paraula
omplen tot l'univers.*

*Una petita flor de Galilea,
humil, senzilla, neta,
calmant l'ànsia del món.*

Sembla que fou ahir que el Redemptor llançava la sageta divina de l'amor al fons del cor del metge de cossos i ànimes. Lluc d'Antioquia de Síria, l'apòstol

gentil que, vivint la mateixa època de la predicació de Jesús, no pogué conèixer a qui amb tanta fe havia de seguir.

LLUC D'ANTIOQUIA DE SIRIA

*La rosa dels segles
omplí de pètals el cel.*

*Pètals vermells,
pètals blancs,
pètals verds,
pètals d'or
i aquest pètal morat de l'Advent.*

*Aquest pètal morat
que se clava profund
com una daga de llum
dins l'ànima.*

*Aquest pètal morat
de l'espera.*

*Aquest pètal morat
de la rosa dels segles
on el profeta signà
amb raigs de sol i lluna
la bona nova.*

*I vibra ta veu serena,
clara, Lluc d'Antioquia,
veu com de campanes fuses
amb raigs vius de sol i lluna,
flairant els pètals morats.
de la bona nova.*

*La rosa ha esdevingut blanca
en el segle
i en el setí dels seus pètals.*

*I la gran nau de la història
anclà vital a Betlem,
eternament amorosa,
plena d'espigues.*

*El sementer eucarístic
a tots temps madura
flors i fruit.*

Sembla que fou ahir que el Redemptor envalentona-
va la covardia que Sant Pau havia descobert que
anava dominant l'esperit de Marc de Jerusalem, per a
convertir-lo en fidelíssim i incansable sembrador de
l'Església i pare del monacat egipci. I tu ho sabies.

MARC DE JERUSALEM

*La vinya et donaria en la verema
raïm de molt bon vi,
raïm com a robins,
raïm com a topazis,
raïm fins lluminós,
ple de besades de sol.*

*Però en les teves cepes, Marc,
també cresqueren cards
masells d'espines.*

*Amb la punta
d'aspres acers
la covardia estulta*

*embrutà la blancor de la teva ànima.
La fredor de tes ferides
cendra en feu de la teva fe de flama.
Fins que es gelà per tu l'amor de Pau apòstol.*

*Del sofriment de foc,
cremant les teves llagues,
sorgí la valentia del lleó.
I a brams brollà la font clara
de la veritat eterna
i de l'amor.*

*I fores sembrador del bon missatge,
de la fèrtil llavor
que, a Roma, t'entregà el Primer Vicari
de Jesús
en la terra.*

*I en el teu hort fecund
granà el fruit gloriós de l'Església*

*I l'incendi de la Creu
il·luminà l'univers.*

*I ta veu plena i humana
ja va ésser la veu de Crist.*

Així Jesucrist escollí als quatre Evangelistes per a que deixessin santa penyora, incontrovertible testimoni fidel de l'estància temporal i vivència humana del Fill de Déu en la terra.

I la paraula evangèlica i bíblica de Crist, tramesa per Mateu de Cafarnaúm, Joan de Galilea, Lluc d'Antioquia i Marc de Jerusalem, com un sol esplendorós que mai ningú podrà extinguir, perdura en l'eternitat.

Allà a Palestina, la Terra Santa, el temps conserva a Betlem, Nazaret, Galilea, Cafarnaúm, Jerusalem, Getsemaní, Calvari, riu Jordà, llac Tiberíades i altres punts, els records humans de la infinita glòria i divinitat de Crist.

La humanitat cristiana, que en el sementer de dos milenis ha anat sembrant i recollint el fruit de l'amor i de la fraternitat, se'n fa partícip cada any del drama sacre de la Crucifixió i reviu, en tots els confins, al transcorre de la Setmana Santa, els moments culminants de la passió i mort del Déu fet home, del nostre Crist, de l'escàndol de la Creu.

Volguda Terra Santa, que conserves les pedres sobre les que els peus de Crist caminaren! Els camins que en la seva predicació va recorre! L'Hort on suà sang i aigua fins a regar la terra! L'establia on va néixer i el Gòlgota on morí! El cenacle on tingué lloc la institució de l'Eucaristia! La deixa del manament de l'amor! El sepulcre que per breu estona guardà el seu Cos inanimat! El misteri de la seva Resurrecció! La muntanya de la seva ascensió als Cels! Terra Santa, record, testimoni i misteri dels seus miracles y de la seva grandiosa missió humana!

Cada cor és una Terra Santa davant Déu. Cada cor té els seus camins de pedres i de pols; hort on fruita el bé i el mal; bressol de fina randa i sepulcre de pedra marbre o terra pobre. Que el cor és terra, torna terra i va a la terra.

Déu va escollir Palestina, terra de promissió, per escenari de la redempció del món. I Crist, enviat del Pare, a Palestina, corona de la terra, donà tot el seu

tesor de pau, amor i benaventurança. I amb el manament divinament humà de la germanor i de l'estimació, entregà a Pere i als demés deixebles la titànica i meravellosa tasca de la cristianització del món. Ell visqué la seva vida temporal a Terra Santa, però la seva vinguda fou per a la redempció total dels pobladors de la Creació.

Nasqué, entre els homes, quan l'imperi romà havia conquerit terres i regnes, baix el poder de Cèsar August i essent el noble Diodor Cirino governador de Síria, i rei de Judea Herodes el Gran, que no ere grec ni hebreu ni romà, sinó un idumeu, un barbre que s'arrastrava davant Roma i per altra part imitava als grecs, per assegurar així més bé el seu domini sobre els hebreus. Nasqué sotmés a dos senyors. Un poderós i llunyà: el Cèsar. L'altre, una espècie de monstre, a Judea. Reinaven els criminals diu Papini, quan Crist aparagué sobre la terra per a caminar entre els impurs amb la simplicitat natural de l'home pur; entre els pecadors, amb la força natural de l'innocent; entre els malalts, amb la franquesa natural del sà.

I morí durant el govern de Tiberi, l'emperador ressentit; reinant a Judea Herodes Antipa; essent Anàs el vertader cap de l'Església judia, Caifàs el gran sacerdot; i Ponç Pilat, procurador de l'imperi romà.

A Jerusalem la Setmana Santa conté un misticisme especialíssim, únic, creat precisament per el propi record de la presència humana del Salvador.

Per tota ànima piadosa i humil té un encant inefable la via dolorosa, el seguici, en la recordació, de les petjades de Crist pels carrers de Jerusalem, la ciutat

del Gran Temple de Salomó; el seguici del camí del Rei coronat d'espines, del sacrifici transcendental en els segles i en la història, de l'holocaust del mateix Déu. Del drama que semblà el desequilibri del cos i de la matèria. Ah, com el recorda el temps!

DESEQUILIBRI

*El poble bull dins l'escalfor del crim.
Barrabàs corre lliure. A pit obert
respira per les places i carrers
l'home retut
l'aspror de la ciutat.
Clavat en el llenyam, remull de sang, agònic,
Crist entre lladres.
Amb la inclinació transcendental
de sa divina testa,
el "consumatum est" cruïx l'horabaixa.
La Mare, cera i plor,
sofreix la fonda soledat del Fill.
S'esqueixa el blau del cel.*

*Vels de tenebra
cobreixen l'infortuni de la terra.
Odis i temporals d'enveja humana
en el fulgor de l'or i la matèria.
Angúnia i tremolors en el món de la carn.
Desequilibri enorme
entre l'Omnipotència de l'Etern
i l'efímer regnat,
poder i orgull de l'home.
Desequilibri enorme de la vida
i la paraula
que han perdut tot el sentit i l'ordre.
I, en el foll remolí,
justícia i consciència despullades,*

*batut profund de idees
al riu precipitades del no-res.*

*Serpents, ombres, calius,
núvols
i cendra.*

*Formigues verdes.
Fuetades fúlgides.*

*Sang groga,
vici,
llances
i creus.*

*Eternitat,
camins,
guerra,
llum,
calma.*

Llançades, cavalls, roses...

*Soldats,
foc,
fred,
espines,
emperadors
i llàstima.*

*Rius vermells, braus,
ocells
i flaire.*

Camells, deserts i boira.

*Testa,
divinitat,
espines,
púrpura.*

*Herodes i Caifàs i Ponç Pilat.
El regne de la terra,
cobrint de calitja
el fons de l'ànima.
Redempció en les llagues
obertes d'aqueix Crist!
Espines, testa, púrpura.
El regne de demà, d'avui i sempre.
El Crist de les ovelles,
germà del nostre cor, dels nostres ulls,
omplint la nostra vida
d'espigues, aigua i vi, foc, sang i pa.
I amor, amor immens en el Crist mort.
Germà de la nostra set i de la nostra fam.
Aqueix Crist enclavat a l'arbre de la Creu
oberta,
feixuga,
nodrida
de sang.*

*Espines,
testa,
foc i púrpura.*

*Resurrecció glòrica de Déu home,
de l'ordre,
de l'amor
i la paraula.*

56 D'aquest vi i les espigues, signant amples camins

*a recorre descalços amb l'ànima, germans
de Crist ressuscitat
en vi, espigues i foc, amor i púrpura.*

En els moments de més intimitat i esclator fervorosa d'aquesta Setmana austera i penitencial, Felanitx recobra la configuració humil i senzilla i ensem s d'altura que a Déu agrada. Els carrers i places vessu-nyen recolliment, mentre la policromia de les llargarudes rengleres d'encapironats fa rel·luir les ombres de misteri esteses sobre les hores de pietat que el dolor esflora.

Com corpren el Crist de la Sang en la solitud de la nit! A les llàgrimes de la pàl·lida cera que reguen la terra, bé s'hi poden unir les de consol dels penitents, del poble tot que es personalitza en la presència de tots els estaments, acompanyant les figures i grups escul tòrics de "La Mare de Déu dels Dolors", "L'Ecce Homo", "Jesús Nazarè", "La Verònica", "L'oració dins l'hort de Getsemaní", "La Macarena", "El Crist del Sepulcre", "El Crist Crucificat", "La Soledat de Maria" i "El Sant Enterro", passos que sembla respi-ren la vostra sinceritat, que van semblant amor de car-rrer en carrer, en aquesta processó sentida del vostre Dijous Sant. I el pas emotiu de "L'Enterrament" que, dins el silenci i a l'hora de la soledat de la Mare del món, amb profunditat humana i amb profunditat divi-na, presideix la trista, feixuga i endolada processó del Divendres Sant.

Enfront a la meravella de les figures i grups que les Confraries i encapironats saben il·luminar fervoro-sament, revaloritzant la més intensa manifestació de fe en la creència del Drama sacre i la Redempció huma-

na, Felanitx té encara uns altres “passos” amb títol de perennitat que més honoren la glòria del Crucificat.

Els segles floreixen les rememoracions. Però la vostra Setmana Santa ha de vibrar amb la força indestructible de la unitat i la comprensió humana. Que no tot faci soroll de cascavell cruïat.

Crist! Crist!...

*A milions de veus, ressecant la gargamella,
clamen a Crist.*

I Crist escolta.

I Crist s'entrega.

I Crist estima.

I Crist obert a l'home es dona sencer i etern.

I al davant la veritat

de Crist,

de l'amor

i de la pau que cura,

el món està ple de sords.

Felanitx sent. Felanitx obre l'arcada infinita del sentiment cap a l'alba clara de la renovació de l'ànima. Testimonis fulguren amb flamarada viva.

El Puig de Sant Salvador, torre senyora i majora de la vall, que s'enfila al cel; torxa de flama votiva que eternitza la vostra germanor; talaia on guaiten els ulls fidelíssims dels fills que bé l'estimen, cap a les rutes de la perfecció, a l'abraç amorós i tou de la Mare de Déu trobada, Flor sempiterna dels penyalars de l'altura, Mirall de justícia, Regina del vostre santuari, sis segles fa recollit estatge de l'ermitana Sibília i les seves feels companyones.

Invocant el nom de l'Arcàngel Sant Miquel s'alça

l'augusta Parròquia, penó de la vostra fervorositat, temple i calze escollit per a la mutació del Vi, i Custòdia per a la mutació del Pa. Diadema rutilant incrustada al cèlic espai com única joia lumínica, relleu i plafó gegantí en la corona infinita de les **grandeses** de Déu. Amb la geometria dúctil i alada dels graons que pugen fins a la gran portalada que obre la magna façana, **que segles de sol han daurat amb l'or que hom no pot copsar ni embrutir.** Façana florida amb fulgències de sol que degoten segles que fugen, penyora que enlaira la **paraula dolça** que uneix les idees. Campanar que vessa veus dignes d'aram. I balcons que miren, convidant a la germanor.

El tot temps estimat i de tot caire magnífic Calvari, dominant les altres cinc muntanyoles que formen l'anell de **pedra viva** de la Ciutat. Mirador des d'on els ulls prenen volada, travessant els jardins que floreixen fins al mateix cor de Felanitx, o cap a la vorera de la mar, vers la immensa planura de Campos i Les Salines i altres pobles que, allà al lluny, estenen les seves llars hospitalàries "obertes com una mà sempre estesa que convida a reposar". Aquest Calvari on la vostra devoció fidel hi venera la imatge dolorida de Crist, a l'aixopluc de l'Oratori que realitzà el sempre recordat i benvolgut don Sebastià Serra i Cerdà, pollencí de naixença i felanitxer d'esperit, que bé tal honra li daren els quasi vint i cinc anys servint el càrrec de Rector de la vostra Parròquia. Vint i cinc anys **que el feren vostre de tot, fins al fons del seu cor, fins al fons de la seva ànima.** Vora la grada del presbiteri de l'Oratori reposen les seves despulles humanes, esperant la gloriificació dels justs.

I el Castell de Santueri, evocació madura de se-

rrains i conqueridors, gemma fúlgida i senyera del vostre patrimoni històric. Murs i pedres seculars que donen relleu i perennitat a les gestes glorioses dels vostres avantpassats, capdavanter de la vostra expansió pròvida.

L'Església Conventual dels Pares Teatins units baix el patrocini de Sant Anfós Maria de Ligori i Sant Caietà de Thiene, sembradors del gra de la providència i mantenedors d'una "Capella" on s'agrupen veus escollides per a cantar a Déu i a Felanitx.

I la fèrtil vinya de cepes gràvides de most que van enjoiellant aquesta benigna terra; vinya de raïm mel·lífer, font de la renovació de la Sang de Crist en el misteri infinit de la Consagració. Cabdal és la importància de la vinya en les coses de Déu. Al·legoria del profit i la fecunditat del fruit i la llavor. En els fulls mil·lenaris de l'Evangeli Ell ens diu:

*"Jo sóc cepa vertadera,
i el meu Pare, el vinyater."*

I aquest cenacle agustinià, relleu de mesurada i austera arquitectura, que entona himnes seràfics, amparant paternalment els carrers de "Convent", "Roca-boira", "Juavert", "Parres", "Prohisos", "Porteria", "Forats", "Bisbe Puig" i "Puig Verd", nascuts a la seva ombra protectora i a la seva llum espiritual, reaffirmant el pensament i l'axioma del Sant que proclamà que el cantar bé és resar dues vegades. Niu benivolgut on la Confraria de Sant Agustí renova l'oli votiu que mantén encesa la llàntia d'aquesta tradicional vetllada, pòrtic de la Setmana de la Creu i del Gòlgota.

Aquests i altres que bé us honren són els passos

vivents de la processó diària de la vostra història; passos que han anat cisellant les vostres llàgrimes i les vostres alegries; la vostra suor i el vostre anhel; la vostra humilitat creadora i el profit de les vostres vides. Passos que aixequen una veu segura que arriba a Déu.

Deixem a Sevilla, Granada, Lorca, Còrdova i altres ciutats l'espectacle esplendorós del recorre triomfal per carrers i places mostrant les obres d'art valioses d'un "Zalzilla" o un "Montañés", "Berruguete" o "de la Cuadra". Tribut d'admiració en el temps a l'art i a l'esperit espanyol que sap engradir-lo. Però, estimem més i més la nostra senzillesa enaltida amb el fulgor impol·lut del tresor pairal de la germanor de Felanitx. Propi d'aquí, insubstituïble.

Visquem profundament la germanor i la humilitat, fonaments de l'estimar-se, del nou manament de l'amor i la unitat. Se'n pot fer una lletania del sentit egòlatra que corona la mal compresa misió de l'home.

L'espai rebull de veus:
Jo sóc el principal.
Jo sóc el més entès.
Jo sóc el que més val.
Jo sóc el rei del món.
Jo sóc el dreturer, el virtuós.
Jo sóc el més valent.
Jo sóc el més fidel conqueridor.
I jo, el guerrer més fort.
Jo sóc qui sembla el bé.
Jo sóc l'ajuda de qui em renta els peus.
Jo sóc el poderós que dicta lleis.
Jo sóc aquell que alimenta
als que són mos esclaus.

*Jo sóc qui dóna roba —l'esquinçada—
a qui em demana abric i em fa d'escut.
Jo qualche glop de vi dono a qui em lleva
l'arrel de l'espines que omplen els meus camins.
Jo puc donar un trocet de terra magra
als pobles subjugats al meu entorn.
Jo sóc qui fa solcar naus i vehicles
pels oceans i mars i espai del món.
Jo sóc el savi que els secrets desxifra.
I jo, el vident que el món fa rodolar.
Jo sóc l'amo de l'home i de la terra.
Jo sóc qui mou la guerra
per bé vendre la pau.
Jo sóc qui creà el goig de la riquesa,
la luxúria de l'or i de la carn.
Jo sóc el més potent, el qui obre i tanca
les portes del sossec que l'home ignora.
Jo tinc la veritat i la mentida
en el to de ma veu dominadora.
Jo sóc la injusta clau que el pany de l'ànsia
ha deixat rovellar i podrir en vida.
Jo, l'espasa d'acer de l'extermini.
Jo sóc l'amo de tot; la llum, la fosca,
fan de coixí al meu jaç.*

*Per acallar tanta deshonra humana,
alcem amb Pau VI la veu encesa
de vida i vertadera germanor,
cantem la veritat.
I front als que pregonen la discòrdia,
proclamem sempre més:
Jo sóc la fusta oberta que s'allarga
en un abraç d'amor.
Crist, enclava't en mi.
Jo sóc la Creu.*

Publicacions de la Confraria de Sant Agustí

Bernat Vidal i Tomàs, Pregó de Setmana Santa, 1958.

Josep M.ª Llompart de la Penya, Pregó de Setmana Santa, 1959. (Esgotat).

Jaume Oliver Oliver, Pregó de Setmana Santa, 1960. (Esgotat).

Guillem Colom i Ferrà, Pregó de Setmana Santa, 1961.

Pere Xamena Fiol, Pregó de Setmana Santa, 1962.

Miquel Pons i Bonet, Pregó de Setmana Santa, 1963. (Esgotat).

Germà Coll i Mesquida, Pregó de Setmana Santa, 1964.

Jaume Vidal Alcover, Pregó de Setmana Santa, 1965.

